

MUINSUSKAITSEAMET

Lp Risto Sepp
RMK Kagu regiooni kaasamisspetsialist
Risto.Sepp@rmk.ee

Meie 13.04.2026, nr 5-14/726

Koopia: Põlva vallavalitsus, info@polva.ee

Muinsuskaitseameti seisukoht linnuse „Leerimägi“ edasise hoolduse suhtes

Riigimetsa Majandamise Keskus küsis 23.03.2026 Kauksi külamajas toimunud koosolekul Muinsuskaitseameti seisukohta seoses **Põlva maakonnas Põlva vallas Kauksi külas asuva linnuse „Leerimägi“ (reg-nr 11162) planeeritava ala metsastamisega**. AS Elering on likvideerinud kõrgepingeliinid ja postid Kauksi Leerimäelt ning ala antakse peatselt RMK-le üle.

Muinsuskaitseameti arheoloogiamälestiste komisjoni seisukohast (protokoll nr 426, 31.03.2026) on linnuse puhul eelistatuim variant ala hoidmine avatuna, st ilma metsakatteta. Linnused on maastikul silmapaistvad pinnavormid, mille kultuuriväärtuse oluline osa on nende vaadeldavus ehk vallide, kraavide ja platoo kuju peab olema maastikul tajutav. Metsastamine varjab linnuse struktuure ja vähendab mälestise vaadeldavust maastikul.

Samas tähendab ala avatuna hoidmine regulaarset võsahooldust, et vältida kontrollimatu võsa tekkimist, mis on samuti linnuse vaadeldavuse ja säilimise seisukohast ebasoovitav. Kui RMK on valmis tagama ala pidevat hooldust (regulaarne niitmine ja võsalõikus), on see Muinsuskaitseameti jaoks eelistatuim lahendus.

1. Metsastamise puhul on Muinsuskaitseameti tingimused järgmised:

1.1 Metsastamine ei tohi seada mälestise struktuuride (nt vallide) ja linnuse õuealal asuva kultuurkihi säilimist ohtu. Mälestise alal tuleb metsa uuendamisel kasutada maapinda võimalikult vähe kahjustavat meetodit. Istutamine on lubatud vaid käsitsi istutamise või külvi meetodil. Mehhaniseeritud viisil istikute istutamine mälestise alal ja selle kaitsevööndis on keelatud.

1.2. Puude istutamine linnuse vallidele ja kraavi nõlvadele ei ole lubatud, kuna see kahjustab linnuse pinnavormi ja kultuurkihti. Enne istutustööde algust tuleb koha peal kokku saada Muinsuskaitseameti esindajaga, et koos üle vaadata istutamiseks sobilikud alad ja istutuskeelu alad (vallid, kraavid, nõlvad).

1.3. Istutuse planeerimisel tuleb Muinsuskaitseametile esitada istutuskava (istutuskohtade asukohad ja istikute arv platooalal), et tagada linnuse kultuurkihi säilimine. Platooalal on oluline teada, kuhu ja kui palju istutatakse, kuna liiga tihe istutus ja sellega kaasnev juurestik võib kultuurkihti kahjustada.

1.4. Mineraliseerimine mälestisel ja selle kaitsevööndis on keelatud, kuna see kahjustab pinnast ning seeläbi mälestise ja selle kaitsevööndi kultuurkihti.

1.5. Noorendiku hoolduse käigus ei tohi kahjustada linnuse pinnast. Hooldus teostada tugeva pinnasega (piisavalt kuiv või külmunud).

1.6. Töödel tuleb arvestada arheoloogiliste leidude ja arheoloogilise kultuurkihi ilmsikstuleku

võimalusega. Muinsuskaitseadusest tulenevalt (§ 31 lg 1, § 60) on leidja kohustatud tööd katkestama, jätma leiukohta ning teatama sellest Muinsuskaitseametile.

1.7. Enne metsaistutuse ja rajatiste paigaldamise algust peab tööde teostaja taotlema Muinsuskaitseametist tööde tegemise loa (MuKS § 52 lg 3; <https://register.muinas.ee/> → peale sisse logimist vali vasakpoolsest menüüst „Tööd mälestisel” → „Tööde lubade taotlused” → „Lisa”).

Puude istutamise puhul on Muinsuskaitseamet valmis metsastamise tingimusi, sh istutamise täpsemaid asukohti arutama ja kokku leppima. **Majandusmetsa rajamisega amet ei nõustu.**

2. Muinsuskaitseamet toetab ideed muuta linnuse ala külastajasõbralikumaks ja on valmis arutama järgmisi teemasid:

2.1. Linnuse kagukülje liivane nõlv on matkajate poolt ära tallatud ja erosioonile avatud. Muinsuskaitseamet peab mõeldavaks kerge puidust trepi rajamist, et vähendada nõlva kahjustumist. Trepi rajamine tuleb kooskõlastada projekti alusel Muinsuskaitseametiga, et postide paigaldamisel tagada pinnase minimaalne kahjustamine, vajadusel tagada kaevetöödel arheoloogiline uuring.

2.2. Linnuselt alla sõitmist rataste ja mootorratastega tuleb takistada, kuna selline liikumine kahjustab linnuse nõlvu ja pinnast. Soovitame kaaluda keelumärgi paigaldamist ja vajadusel füüsiliste tõkete rajamist.

2.3. Olemasolevat matkarada võiks vajadusel korrastada ja suunata külastajate liikumine linnusele minimaalselt kahjustavale trajektoorige.

Lugupidamisega (digitaalselt allkirjastatud)

Anu Lepp
Muinsuskaitseameti Põlvamaa nõunik
58669436
anu.lepp@muinsuskaitseamet.ee